

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)

den 9 september 2020*

”Begäran om förhandsavgörande – Asylpolitik – Gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd – Direktiv 2013/32/EU – Artikel 46 – Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna – Artikel 47 – Rätt till ett effektivt rättsmedel – Överklagande av ett beslut om att avvisa en efterföljande ansökan om internationellt skydd – Överklagandefrist – Delgivningsbestämmelser”

I mål C-651/19,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Conseil d'État (Högsta förvaltningsdomstolen, Belgien) genom beslut av den 1 augusti 2019, som inkom till domstolen den 2 september 2019, i målet

JP

mot

Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden J.-C. Bonichot, domstolens vice ordförande R. Silva de Lapuerta (referent) samt domarna M. Safjan, L. Bay Larsen och N. Jääskinen,

generaladvokat: P. Pikamäe,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- JP, genom D. Andrien, avocat,
- Belgiens regering, genom C. Pochet, M. Van Regemorter och C. Van Lul, samtliga i egenskap av ombud,
- Frankrikes regering, genom D. Dubois och A.-L. Desjonquères, båda i egenskap av ombud,
- Europeiska kommissionen, genom M. Condou-Durande och A. Azema, båda i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: franska.

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 46 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/32/EU av den 26 juni 2013 om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd (EUT L 180, 2013, s. 60) och artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan JP och Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (generalkommissariatet för flyktingar och statslösa, Belgien) (nedan kallat generalkommissariatet). Målet rör generalkommissariatets beslut att avvisa JP:s efterföljande ansökan om internationellt skydd.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

- 3 I skälen 18, 20, 23, 25, 50 och 60 i direktiv 2013/32 anges följande:

”(18) Det ligger i såväl medlemsstaternas som de som ansöker om internationellt skydds intresse att beslut om ansökningar om internationellt skydd fattas så fort som möjligt, dock utan åsidosättande av kraven på att en adekvat och fullständig prövning utförs.

...

(20) Under klart angivna omständigheter där det är sannolikt att en ansökan är ogrundad ... bör medlemsstaterna kunna påskynda prövningen, särskilt genom att införa kortare men rimliga tidsfrister för vissa steg i förfarandet, utan att det påverkar en adekvat och fullständig prövning eller sökandens faktiska tillgång till de grundläggande principer och garantier som föreskrivs i detta direktiv.

...

(23) Sökande som överklagar ett beslut bör på vissa villkor beviljas kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde av personer som enligt nationell rätt är behöriga att tillhandahålla sådana tjänster. Sökande bör dessutom under alla faser av förfarandet ha rätt att på egen bekostnad samråda med juridiska rådgivare och biträden godkända eller tillåtna enligt nationell rätt.

...

(25) För att personer som behöver skydd enligt artikel 1 i [konventionen om flyktingars rättsliga ställning, undertecknad i Genève den 28 juli 1951 (*Förenta nationernas fördragssamling*, vol. 189, s. 150, nr 2545 (1954)), som kompletterats och ändrats genom protokollet angående flyktingars rättsliga ställning, vilket antogs i New York den 31 januari 1967], ska erkännas som flyktingar eller som subsidiärt skyddsbehövande på riktiga grunder, bör alla sökande få faktisk tillgång till förfarandet, möjlighet att samarbeta och effektivt kommunicera med de behöriga myndigheterna för att lägga fram alla relevanta omständigheter i sitt ärende och de förfarandegarantier som krävs för att de ska kunna föra sin talan genom alla skeden av förfarandet. Dessutom bör förfarandet vid prövning av en ansökan om internationellt skydd

åtminstone ge sökanden rätt att stanna kvar i avvaktan på beslut av behörig myndighet, rätt till tolk för att kunna lägga fram sin sak när han eller hon hörs av myndigheterna, möjlighet att meddela sig med en företrädare för Förenta nationernas flyktingkommissarie (UNHCR) och med organisationer som tillhandahåller rådgivning till eller biträde för personer som ansöker om internationellt skydd, rätt till korrekt delgivning av beslut och rätt till en saklig och rättslig motivering av beslutet, möjlighet att rådgöra med en juridisk rådgivare eller annan rådgivare samt rätt att under avgörande skeden i förfarandet informeras om sin rättsliga ställning på ett språk som han eller hon förstår eller rimligen kan förväntas förstå samt, vid ett eventuellt avslag, rätt till ett effektivt rättsmedel inför en domstol eller en tribunal.

...

- (50) En grundläggande princip i unionsrätten återspeglas i det faktum att beslut som fattats om en ansökan om internationellt skydd, ... är föremål för ett effektivt rättsmedel inför domstol eller tribunal.

...

- (60) Detta direktiv respekterar de grundläggande rättigheter och iakttar de principer som erkänns i stadgan. Direktivet syftar särskilt till att säkerställa full respekt för den mänskliga värdigheten samt till att främja tillämpningen av artiklarna 1, 4, 18, 19, 21, 23, 24 och 47 i stadgan, och bör genomföras i enlighet med detta.”

- 4 I artikel 11 i direktivet föreskrivs följande:

”1. Medlemsstaterna ska se till att beslut om ansökningar om internationellt skydd meddelas skriftligen.

2. När en ansökan avslås med avseende på flyktingstatus och/eller status som subsidiärt skyddsbehövande ska medlemsstaterna dessutom se till att de faktiska och rättsliga skälen för detta anges i beslutet och att det ges skriftlig information om hur ett beslut som går sökanden emot kan överklagas.

...”

- 5 I artikel 12.1 i direktivet föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna ska se till att alla sökande omfattas av följande garantier i samband med de förfaranden som föreskrivs i kapitel III:

...

- e) Sökandena ska inom skälig tid underrättas om vilket beslut den beslutande myndigheten har fattat om deras ansökan. Om en juridisk rådgivare eller annan rådgivare rättsligt företräder sökanden, får medlemsstaterna välja att underrätta honom eller henne om beslutet i stället för sökanden.
- f) Sökandena ska på ett språk som de förstår eller rimligen kan förväntas förstå informeras om resultatet av det beslut som fattats av den beslutande myndigheten, om de inte biträds eller företräds av en juridisk rådgivare eller annan rådgivare. Denna information ska i enlighet med bestämmelserna i artikel 11.2 innefatta upplysningar om möjligheterna att överklaga ett beslut som går dem emot.”

- 6 Enligt artikel 13.2 c i samma direktiv får medlemsstaterna föreskriva att ”sökande ska informera de behöriga myndigheterna om sin aktuella bostadsort eller adress samt om ändringar av dessa snarast möjligt. Medlemsstaterna får föreskriva att sökanden måste ta emot eventuella underrättelser på den senaste bostadsort eller adress som han eller hon sålunda har uppgivit”.
- 7 I artikel 20.1 i direktiv 2013/32 föreskrivs följande:
”Medlemsstaterna ska se till att kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde beviljas på begäran i sådana överklaganden som föreskrivs i kapitel V. ...”
- 8 Enligt artikel 22 i nämnda direktiv har personer som ansöker om internationellt skydd rätt till rättsligt bistånd och biträde i alla skeden av förfarandet.
- 9 I artikel 23.1 i direktivet föreskrivs följande:
”Medlemsstaterna ska se till att en juridisk rådgivare eller en annan, enligt nationell rätt godkänd eller tillåten, rådgivare som bistår eller företräder en sökande i enlighet med villkoren i nationell rätt har tillgång till den information i sökandens akt som ligger eller kommer att ligga till grund för ett beslut.”
- 10 I artikel 33.2 i samma direktiv föreskrivs följande:
”Medlemsstaterna får anse att en ansökan om internationellt skydd inte kan tas upp till prövning endast om
...
d) ansökan är en efterföljande ansökan, där inga nya fakta eller uppgifter av relevans för prövningen av sökandens rätt att betraktas som en person som beviljats internationellt skydd enligt [Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet (EUT L 337, 2011, s. 9)] har framkommit eller lagts fram av sökanden,
...”
- 11 I artikel 40 i direktiv 2013/32, med rubriken ”Efterföljande ansökan”, föreskrivs följande:
”1. När en person som har ansökt om internationellt skydd i en medlemsstat lämnar ytterligare utsagor eller lämnar in en efterföljande ansökan i samma medlemsstat ska medlemsstaten pröva dessa ytterligare utsagor eller fakta i den efterföljande ansökan i samband med prövningen av den tidigare ansökan eller i samband med prövningen av det omprövade beslutet eller överklagandet i den mån de behöriga myndigheterna kan beakta och pröva alla fakta som utgör grund för dessa ytterligare utsagor eller den efterföljande ansökan inom denna ram.
2. När beslut fattas enligt artikel 33.2 d om huruvida en ansökan om internationellt skydd ska tas upp till prövning ska en efterföljande ansökan om internationellt skydd först bli föremål för en preliminär prövning om nya fakta eller uppgifter har framkommit eller har lagts fram av sökanden vad avser sökandens rätt att betraktas som en person som beviljats internationellt skydd enligt [direktiv 2011/95].

3. Om den preliminära prövningen enligt punkt 2 leder fram till slutsatsen att nya fakta eller uppgifter har framkommit eller lagts fram av sökanden vilka på ett avgörande sätt bidrar till sökandens möjligheter att betraktas som en person som beviljats internationellt skydd enligt [direktiv 2011/95], ska ansökan prövas på nytt enligt kapitel II. Medlemsstaterna får också ange andra skäl till att gå vidare med en efterföljande ansökan.

4. Medlemsstaterna får föreskriva att ansökan endast kommer att prövas vidare om sökanden utan egen förskyllan i det tidigare förfarandet var oförmögen att göra gällande de situationer som avses i punkterna 2 och 3 i denna artikel, i synnerhet genom att använda sin rätt till ett effektivt rättsmedel enligt artikel 46.

5. När en efterföljande ansökan inte prövas vidare enligt denna artikel ska den nekas prövning enligt artikel 33.2 d.

6. Det förfarande som avses i denna artikel får också tillämpas på

- a) en person i beroendeställning som lämnat in en ansökan efter det att han eller hon enligt artikel 7.2 har godtagit att det egna ärendet ska utgöra en del av en ansökan som lämnats in på hans eller hennes vägnar, och/eller
- b) en ogift underårig som lämnat in en ansökan efter det att en ansökan lämnats in på hans eller hennes vägnar enligt artikel 7.5 c.

I sådana fall ska man vid den preliminära prövningen enligt punkt 2 undersöka om det finns fakta avseende ifrågavarande persons eller den ogifte underåriges situation som motiverar en separat ansökan.

7. Om en person avseende vilken ett beslut om överföring ska verkställas i enlighet med [Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 604/2013 av den 26 juni 2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat (EUT L 180, 2013, s. 31)] gör ytterligare framställningar eller lämnar in en efterföljande ansökan i den medlemsstat som ska verkställa överföringen, ska dessa framställningar eller efterföljande ansökningar utredas av den ansvariga medlemsstat som avses i den förordningen i enlighet med detta direktiv.”

12 I artikel 46.1 och 46.4 i direktivet föreskrivs följande:

”1. Medlemsstaterna ska se till att sökande har rätt till ett effektivt rättsmedel inför domstol mot följande:

- a) Ett beslut som fattats om en ansökan om internationellt skydd, inbegripet ett beslut

...
ii) att en ansökan inte kan tas upp till prövning enligt artikel 33.2

...

...

4. Medlemsstaterna ska fastställa skäligena tidsfrister och andra nödvändiga bestämmelser så att sökanden kan utöva sin rätt till effektiva rättsmedel enligt punkt 1. Tidsfristerna får inte göra detta omöjligt eller orimligt svårt.”

Belgisk rätt

- 13 I artikel 39/2 § 1 i loi sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers (lagen om utlänningars rätt till inresa, vistelse och bosättning samt om avlägsnande av utlänningar) av den 15 december 1980 (*Moniteur belge* av den 31 december 1980, s. 14584), i den lydelse som är tillämplig på omständigheterna i det nationella målet (nedan kallad lagen av den 15 december 1980), föreskrivs följande:

”Conseil [du contentieux des étrangers (Migrationsdomstolen, Belgien)] ska genom dom avgöra överklaganden av beslut från [generalkommissariatet].

...”

- 14 I artikel 39/57 i lagen av den 15 december 1980 föreskrivs följande:

”§ 1. Överklagande enligt artikel 39/2 ska ges in senast trettio dagar efter delgivning av det beslut som överklagandet avser.

Överklagandet ska i följande fall ges in senast tio dagar efter delgivningen av det beslut som överklagandet avser:

...

3° Om överklagandet avser ett avvisningsbeslut som avses i artikel 57/6 § 3 stycke 1. Överklagandet ska dock ges in inom 5 dagar efter delgivning av det beslut som överklagandet avser om det gäller ett avvisningsbeslut som har fattas med stöd av artikel 57/6, § 3 stycke 1 punkt 5° och om utlänningen vid tidpunkten för ansökan befinner sig på en bestämd plats som avses i artiklarna 74/8 och 74/9 eller har ställts till regeringens förfogande.

...

§ 2. Fristerna för överklagande enligt § 1 börjar löpa

...

2° den tredje arbetsdagen efter den dag då försändelsen överlämnades till posten, när delgivning sker genom rekommenderad eller vanlig försändelse, såvida inte mottagaren styrker motsatsen.

...

Detta inkluderar den dag då fristen löper ut. Om denna dag infaller på en lördag, söndag eller helgdag, löper dock fristen ut nästföljande arbetsdag.

...”

- 15 I artikel 51/2 i denna lag föreskrivs följande:

”En utlänning som inger en ansökan om internationellt skydd enligt artikel 50 § 3 ska ha en delgivningsadress i Belgien.

Om sökanden inte har valt en delgivningsadress ska delgivningsadressen anses vara hos Commissariat général aux réfugiés et aux apatrides [(generalkommissariatet för flyktingar och statslösa)].

...

Varje ändring av den valda delgivningsadressen ska meddelas [generalkommissariatet] och [den minister som har ansvar för utlänningars rätt till inresa, vistelse och bosättning samt avlägsnande av utlänningar] genom en rekommenderad postförsändelse.

Utan att det påverkar personlig delgivning, är varje delgivning giltig som sker till delgivningsadressen genom rekommenderad postförsändelse eller genom bud med mottagningsbevis. Om utlänningen har delgivningsadress hos sitt ombud får delgivningen också översändas per telefax eller på något annat sätt som har godkänts genom kunglig förordning.

...”

- 16 I artikel 57/6 § 3 i samma lag föreskrivs följande:

”[Generalkommissariatet] kan avvisa en ansökan om internationellt skydd om

...

5° sökanden lämnar in en efterföljande ansökan om internationellt skydd, utan att nya fakta eller uppgifter i den mening som avses i artikel 57/6/2 framkommer eller läggs fram av sökanden,

...”

- 17 I artikel 57/6/2 § 1 i samma lag föreskrivs följande: ”Efter det att [generalkommissariatet] har mottagit den efterföljande ansökan som överlämnats av ministern eller dess ställföreträdare med stöd av artikel 51/8 ska [generalkommissariatet] i första hand pröva om det har framkommit eller om sökanden har lagt fram nya fakta eller uppgifter som markant ökar sannolikheten för att han eller hon ska erkännas som flykting i den mening som avses i artikel 48/3 eller som subsidiärt skyddsbehövande i den mening som avses i artikel 48/4. Om det inte föreligger några nya fakta eller uppgifter ska [generalkommissariatet] avvisa ansökan.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

- 18 Efter det att den första asylansökan avslagits lämnade klaganden in en andra ansökan om internationellt skydd, vilken genom beslut av den 18 maj 2018 avvisades av generalkommissariatet med stöd av artikel 57/6/2 i lagen av den 15 december 1980 (nedan kallat det överklagade beslutet).
- 19 Eftersom klaganden inte hade valt någon delgivningsadress i Belgien delgavs klaganden, med tillämpning av nationell lag, det överklagade beslutet tisdagen den 22 maj 2018 genom rekommenderad försändelse till generalkommissariatet för flyktingar och statslösa sate.
- 20 Enligt belgisk rätt började tiodagarsfristen för att överklaga detta beslut att löpa den tredje arbetsdagen efter den dag då försändelsen överlämnades till posten, det vill säga fredagen den 25 maj 2018. Eftersom denna frist löpte ut på en söndag, sköts denna fram till måndagen den 4 juni 2018.
- 21 Klaganden inställde sig där generalkommissariatet har sitt säte den 30 maj 2018 och bekräftade den dagen att han hade mottagit den rekommenderade försändelsen avseende det överklagade beslutet.
- 22 Den 7 juni 2018 överklagade klaganden detta beslut till Conseil du contentieux des étrangers (Migrationsdomstolen, Belgien). Genom dom av den 9 oktober 2018 avvisade nämnda domstol överklagandet på grund av att det hade ingetts för sent.
- 23 Den 18 oktober 2018 överklagade klaganden denna dom till den hänskjutande domstolen, Conseil d’État (Högsta förvaltningsdomstolen, Belgien).

- 24 Mot denna bakgrund beslutade Conseil d'État (Högsta förvaltningsdomstolen) att vilandeförklara målet och ställa följande fråga till EU-domstolen:

”Ska artikel 46 i [direktiv 2013/32], enligt vilken sökande ska ha rätt till ett effektivt rättsmedel mot beslut 'om en ansökan om internationellt skydd', och artikel 47 i [stadgan], tolkas så, att de utgör hinder för en nationell processuell bestämmelse, såsom artikel 39/57 i [lagen av den 15 december 1980], i förening med artikel 51/2, artikel 57/6, § 3, stycke 1 punkt 5 och artikel 57/6/2 § 1 i samma lag, i vilken fristen för att överklaga ett beslut om att avvisa en efterföljande ansökan om internationellt skydd som har ingetts av en tredjelandsmedborgare, fastställs till 10 'kalenderdagar' från delgivningen av förvaltningsbeslutet, i synnerhet då delgivningen skedde hos [generalkommissariatet för flyktingar och statslösa] där klaganden enligt lag 'anses' ha sin delgivningsadress?”

Prövning av tolkningsfrågan

- 25 Den hänskjutande domstolen har ställt frågan för att få klarhet i huruvida artikel 46 i direktiv 2013/32, jämförd med artikel 47 i stadgan, ska tolkas så, att den utgör hinder för en medlemsstats lagstiftning, enligt vilken talefristen för att överklaga ett beslut om att avvisa en efterföljande ansökan om internationellt skydd är tio dagar, inklusive helgdagar och arbetsfria dagar, vilken börjar löpa från det att ett sådant beslut har delgetts, vilket även omfattar de fall då en sådan delgivning sker där den nationella myndighet som är behörig att pröva dessa ansökningar har sitt säte på grund av att den berörda sökanden inte har valt en delgivningsadress i den medlemsstaten.
- 26 Enligt artikel 46 i direktiv 2013/32 ska medlemsstaterna säkerställa rätten till ett effektivt rättsmedel inför domstol mot ett beslut om avslag på en ansökan om internationellt skydd, inbegripet ett beslut i vilket det fastställs att ansökan inte kan tas upp till prövning.
- 27 De egenskaper som det rättsmedel som föreskrivs i artikel 46 i direktiv 2013/32 måste ha ska fastställas i enlighet med artikel 47 i stadgan, enligt vilken var och en vars unionsrättsligt garanterade fri- och rättigheter har kränkts har rätt till ett effektivt rättsmedel inför en domstol, med beaktande av de villkor som föreskrivs i nämnda artikel (dom av den 18 oktober 2018, E. G., C-662/17, EU:C:2018:847, punkt 47 och där angiven rättspraxis).

Delgivning där den behöriga myndigheten har sitt säte

- 28 Domstolen ska först pröva huruvida artikel 46 i direktiv 2013/32 utgör hinder för en nationell lagstiftning, enligt vilken beslut avseende personer som ansökt om internationellt skydd som inte har valt en delgivningsadress i den berörda medlemsstaten delges där den nationella myndighet som är behörig att pröva dessa ansökningar har sitt säte, varvid en sådan delgivning medför att den lagstadgade fristen för att överklaga dessa beslut börjar löpa.
- 29 Det är väsentligt att de berörda sökandena delges beslut om ansökningar om internationellt skydd för att säkerställa deras rätt till ett effektivt rättsmedel, eftersom det gör det möjligt för dessa sökande att få kännedom om dessa beslut och, i förekommande fall, för det fall det delgivna beslutet är negativt, överklaga beslutet till domstol inom den frist för överklagande som föreskrivs i nationell rätt.
- 30 Även om det i skäl 25 i direktiv 2013/32 anges att personer som ansöker om internationellt skydd bör tillerkännas rätt till korrekt delgivning av beslut som rör deras ansökningar, så innehåller direktivet emellertid inte några konkreta bestämmelser om delgivning av dessa beslut.

- 31 I artikel 11.1 och 11.2 i direktiv 2013/32 anges nämligen endast att medlemsstaterna ska se till att beslut om ansökningar om internationellt skydd och möjligheterna att överklaga ett negativt beslut skriftligen meddelas de berörda sökandena. Bland de garantier som föreskrivs i direktivet till förmån för dessa sökande anges vidare endast i direktivet, utan någon annan precisering, i artikel 12 e respektive 12 f, för det första den garanti om att sökandena inom skälig tid ska underrättas om vilket beslut den behöriga myndigheten har fattat om deras ansökan och för det andra den garanti om att sökandena på ett språk som de förstår ska informeras om resultatet av det beslut som fattats av den behöriga myndigheten och om möjligheterna att överklaga ett beslut som går dem emot, i enlighet med bestämmelserna i artikel 11.2 i direktivet.
- 32 Det ska dessutom påpekas att medlemsstaterna enligt artikel 13.2 c i direktiv 2013/32 får ålägga personer som ansöker om internationellt skydd att ange sin aktuella bostadsort eller adress så att de kan informeras om sina ansökningar. Det finns emellertid inte någon bestämmelse i direktivet som anger de eventuella slutsatser som ska dras av de medlemsstater som använder sig av denna möjlighet när det inte finns någon sådan angivelse med hänsyn till nämnda information.
- 33 Slutligen överlåter artikel 46.4 i direktiv 2013/32 åt medlemsstaterna att föreskriva nödvändiga bestämmelser för att personer som ansöker om internationellt skydd ska kunna utöva sin rätt till ett effektivt rättsmedel.
- 34 Såsom framgår av domstolens fasta praxis ankommer det emellertid, i avsaknad av unionsbestämmelser på området, på varje medlemsstat att, i enlighet med principen om processuell autonomi, i sin rättsordning fastställa de processuella regler som gäller för talan som syftar till att säkerställa skyddet av de rättigheter som enskilda har. Dessa regler får emellertid varken vara mindre förmånliga än dem som avser liknande situationer som regleras av nationell rätt (likvärdighetsprincipen) eller medföra att det i praktiken blir omöjligt eller orimligt svårt att utöva de rättigheter som följer av unionsrätten (effektivitetsprincipen) (dom av den 19 mars 2020, LH (Tompa), C-564/18, EU:C:2020:218, punkt 63 och där angiven rättspraxis).
- 35 De processuella reglerna för delgivning av beslut avseende ansökningar om internationellt skydd omfattas således av principen om medlemsstaternas processuella autonomi. Likvärdighetsprincipen och effektivitetsprincipen ska dock iakttas.
- 36 Vad för det första gäller likvärdighetsprincipen framgår det av domstolens praxis att denna princip kräver att ett överklagande som grundar sig på ett åsidosättande av nationell rätt och ett liknande överklagande som grundar sig på ett åsidosättande av unionsrätten behandlas likadant (dom av den 26 september 2018, Staatssecretaris van Veiligheid en justitie (Överklagandets suspensiva verkan), C-180/17, EU:C:2018:775, punkt 37 och där angiven rättspraxis).
- 37 Det betyder att det ska avgöras dels vilka förfaranden och överklagandetyper som är jämförbara, dels huruvida ett överklagande som grundar sig på nationell rätt ges en förmånligare behandling än ett överklagande som avser skyddet av enskildas rättigheter enligt unionsrätten (dom av den 26 september 2018, Staatssecretaris van Veiligheid en justitie (Överklagandets suspensiva verkan), C-180/17, EU:C:2018:775, punkt 38 och där angiven rättspraxis).
- 38 Vad angår frågan huruvida överklagandetyperna är jämförbara, ankommer det på den nationella domstolen, som har direkt kunskap om de tillämpliga processuella reglerna, att avgöra i vilken mån de aktuella överklagandetyperna liknar varandra med hänsyn till saken, grunden och de centrala delarna (dom av den 26 september 2018, Staatssecretaris van Veiligheid en justitie (Överklagandets suspensiva verkan), C-180/17, EU:C:2018:775, punkt 39 och där angiven rättspraxis).
- 39 När det gäller den likvärdiga behandlingen av överklagandetyperna, erinrar domstolen om att varje fall där frågan uppkommer huruvida en nationell processuell bestämmelse avseende ett överklagande som grundas på unionsrätten är mindre förmånlig än de regler som avser ett liknande överklagande som

grundas på nationell rätt ska bedömas av den nationella domstolen med beaktande av de aktuella reglernas funktion i förfarandet som helhet vid de olika nationella domstolarna samt med beaktande av hur förfarandet är utformat och reglernas särdrag (dom av den 26 september 2018, Staatssecretaris van Veiligheid en justitie (Överklagandets suspensiva verkan), C-180/17, EU:C:2018:775, punkt 40 och där angiven rättspraxis).

- 40 I förevarande fall har klaganden gjort gällande att den aktuella nationella lagstiftningen strider mot likvärdighetsprincipen, dels eftersom det av rättspraxis från Conseil d'État (Högsta förvaltningsdomstolen) inte framgår, förutom i fråga om asyl, att en delgivning på den adress som anses ha valts, vilken enligt nationell lag är där en nationell myndighet anses ha sitt säte, är tillräcklig för att en preklusionsfrist ska börja löpa, dels eftersom det enligt denna rättspraxis, när det rör sig om en rättsakt som varken behöver kungöras eller delges, är tillräckligt att den berörda personen har fått kännedom om rättsakten för att överklagandefristen ska börja löpa.
- 41 Det ankommer på den hänskjutande domstolen att, mot bakgrund av den rättspraxis från EU-domstolen som det hänvisas till i punkterna 36–39 ovan, pröva huruvida den aktuella nationella lagstiftningen är förenlig med likvärdighetsprincipen.
- 42 Vad för det andra avser iakttagandet av effektivitetsprincipen i förhållande till en sådan nationell lagstiftning som den som är i fråga i det nationella målet, ska det erinras om att det framgår av domstolens fasta praxis att varje fall i vilket frågan uppkommer huruvida en nationell processuell bestämmelse medför att det blir omöjligt eller orimligt svårt att tillämpa unionsrätten ska bedömas med beaktande av bestämmelsens funktion i förfarandet som helhet – med beaktande av dess förlopp och särdrag – i de olika nationella rättsinstanserna. Härvidlag ska det, i förekommande fall, bland annat tas hänsyn till skyddet av rätten till försvar, rättssäkerhetsprincipen och principen om en ändamålsenlig handläggning (dom av den 24 oktober 2018, XC m.fl., C-234/17, EU:C:2018:853, punkt 49 och där angiven rättspraxis).
- 43 Det ska i detta hänseende påpekas att en nationell processuell bestämmelse – enligt vilken den som ansöker om internationellt skydd, om vederbörande inte har valt någon delgivningsadress, ska delges det beslut som antagits avseende personen i fråga där den nationella myndighet som är behörig att pröva dessa ansökningar har sitt säte, varvid delgivningen får den frist som fastställs i nationell rätt för att överklaga nämnda beslut att börja löpa – i princip kan motiveras av rättssäkerhetsskäl och av att förfarandet för prövning av ansökningar om internationellt skydd genomförs på ett ändamålsenligt sätt.
- 44 I avsaknad av en sådan bestämmelse skulle nämligen beslut som rör sökande som inte har valt någon delgivningsadress inte kunna delges dem officiellt och på så sätt få verkan. Om den delgivning som sker där nämnda myndighet har sitt säte inte medförde att fristerna för att överklaga besluten avseende de sökande började löpa, skulle dessa beslut kunna angripas vid domstol utan någon tidsbegränsning eller till och med aldrig vinna laga kraft, vilket skulle innebära att de behöriga nationella myndigheterna skulle hindras från att vidta de nödvändiga åtgärder som följer av negativa beslut bland annat vad gäller de berörda sökandenas vistelse.
- 45 En sådan nationell lagstiftning som den som är i fråga i det nationella målet ger vidare, såsom den belgiska regeringen har påpekat i sitt skriftliga yttrande, de sökande som inte kan ange en säker postadress till de behöriga myndigheterna en möjlighet att avhjälpa denna väsentliga olägenhet, eftersom de får hjälp av en rättslig mekanism som gör det möjligt för dem att få tillgång till beslut, kallelser och andra typer av förelägganden om upplysningar som rör dem på en säker plats som de i princip redan har besökt. Mot denna bakgrund underlättar en sådan lagstiftning sökandenas utövande av rätten till ett effektivt rättsmedel och bidrar till att deras rätt till försvar iakttas.

- 46 Denna lagstiftning kan emellertid endast få en sådan verkan om två villkor är uppfyllda, nämligen dels att sökanden vederbörligen informeras om att, ifall vederbörande inte anger en adress i den berörda medlemsstaten, kommer de skrivelser som den behöriga myndigheten i samband med prövningen av dennes ansökan om internationellt skydd adresserar till vederbörande att skickas till sätet för generalkommissariatet för flyktingar och statslösa, dels att villkoren för att få tillträde till denna myndighets säte inte medför att det blir orimligt svårt att ta emot dessa skrivelser.
- 47 Av det ovan anförda följer att artikel 46 i direktiv 2013/32 inte utgör hinder för en nationell lagstiftning, enligt vilken beslut avseende personer som ansökt om internationellt skydd och som inte har valt en delgivningsadress i den berörda medlemsstaten delges där den nationella myndighet som är behörig att pröva sådana ansökningar har sitt säte, förutsatt, för det första, att de sökande informeras om att ifall någon adress för delgivning av de beslut som rör deras ansökan inte har valts så kommer de att anses ha valt delgivningsadress för detta syfte där den nationella myndighet som är behörig att pröva dessa ansökningar har sitt säte, för det andra, att villkoren för att de sökande ska få tillträde till denna myndighets säte inte medför att det blir orimligt svårt för dem att ta emot beslut som berör dem och, för det tredje, att likvärdighetsprincipen iaktas. Det ankommer på den hänskjutande domstolen att pröva huruvida den nationella lagstiftning som är i fråga i det nationella målet uppfyller dessa krav.

Preklusionsfristen på tio dagar, vilken inkluderar helgdagar och arbetsfria dagar

- 48 Domstolen ska för det andra pröva huruvida artikel 46 i direktiv 2013/32 utgör hinder för en nationell lagstiftning i vilken det föreskrivs en preklusionsfrist på tio dagar, inklusive helgdagar och arbetsfria dagar, för att överklaga ett beslut om att avvisa en efterföljande ansökan om internationellt skydd.
- 49 Enligt artikel 46.4 i direktiv 2013/32 ankommer det på medlemsstaterna att fastställa skäliga tidsfrister för att personer som ansöker om internationellt skydd ska kunna utöva sin rätt till ett effektivt rättsmedel. Det preciseras vidare i den artikeln att tidsfristerna inte får göra detta omöjligt eller orimligt svårt.
- 50 Såsom framgår av punkt 34 ovan omfattas fastställandet av överklagandefrister inom ramen för förfarandet för internationellt skydd av principen om medlemsstaternas processuella autonomi. Likvärdighetsprincipen och effektivitetsprincipen ska dock iaktas.
- 51 Vad för det första gäller iakttagandet av likvärdighetsprincipen i förevarande fall har klaganden gjort gällande att den nationella lagstiftningen, i vilken det föreskrivs en frist på tio dagar, inklusive helgdagar och arbetsfria dagar, för att överklaga ett beslut om att avvisa en efterföljande ansökan om internationellt skydd, åsidosätter den principen, eftersom det följer av nationell rätt dels att överklaganden med yrkande om upphävande av förvaltningsbeslut med individuell räckvidd, förutom sådana beslut som antagits med tillämpning av lagarna om utlänningars rätt till inresa, vistelse och bosättning samt om avlägsnande av utlänningar, ska lämnas in inom 60 dagar efter offentliggörandet, delgivningen eller då den berörda personen har fått kännedom om det aktuella beslutet, dels att beslut som fattats avseende mottagande av asylsökande kan överklagas till tribunal du travail (arbetsdomstolen) inom tre månader från det att de delgavs.
- 52 Det ankommer på den hänskjutande domstolen att, mot bakgrund av den praxis från EU-domstolen som det hänvisas till i punkterna 36–39 ovan, pröva huruvida den aktuella nationella lagstiftningen, i den mån det däri föreskrivs dels en frist på tio dagar för att överklaga, dels att denna frist inkluderar helgdagar och arbetsfria dagar, är förenlig med likvärdighetsprincipen.
- 53 Vad för det andra gäller effektivitetsprincipen har EU-domstolen slagit fast att det är förenligt med unionsrätten att det med hänsyn till rättssäkerheten fastställs rimliga preklusionsfrister för att överklaga eftersom sådana frister inte medför att det i praktiken blir omöjligt eller orimligt svårt att

utöva rättigheter som följer av unionsrätten. EU-domstolen har även slagit fast att det ankommer på medlemsstaterna att, med avseende på nationell lagstiftning som omfattas av unionsrättens tillämpningsområde, fastställa frister som, bland annat, speglar den betydelse som ett beslut kommer att ha för de berörda, förfarandenas och den tillämpliga lagstiftningens grad av komplexitet, antalet personer som kan komma att beröras av beslutet samt andra allmänna eller enskilda intressen som ska beaktas (dom av den 29 oktober 2009, Pontin, C-63/08, EU:C:2009:666, punkt 48 och där angiven rättspraxis).

- 54 Den omständigheten att en kortare frist gäller för överklagande av beslut om att avvisa en efterföljande ansökan om internationellt skydd är i detta hänseende förenlig med målet att skyndsamt behandla ansökningar om internationellt skydd, vilket svarar mot såväl medlemsstaternas som de skyddsökandes intresse i enlighet med skäl 18 i direktiv 2013/32.
- 55 Förkortningen av en sådan överklagandefrist möjliggör för övrigt, då den säkerställer att ansökningar om internationellt skydd som ska avvisas behandlas snabbare, en effektivare handläggning av ansökningar från personer som har skäl för att beviljas flyktingstatus (se, för ett liknande resonemang, dom av den 28 juli 2011, Samba Diouf, C-69/10, EU:C:2011:524, punkt 65) och den bidrar således till att förfarandet för prövning av ansökningar om internationellt skydd genomförs på ett ändamålsenligt sätt.
- 56 En nationell lagstiftning, i vilken det fastställs att fristen för att överklaga ett beslut om att avvisa en ansökan om internationellt skydd är tio dagar, inklusive helgdagar och arbetsfria dagar, kan således i princip vara motiverad med hänsyn till det mål avseende skyndsamhet som direktiv 2013/32 eftersträvar, rättssäkerhetsprincipen och att förfarandet för prövning av ansökningar om internationellt skydd ska genomföras på ett ändamålsenligt sätt.
- 57 Såsom framgår av domstolens praxis måste denna frist emellertid, för att uppfylla de krav som följer av effektivitetsprincipen, vara tillräcklig i materiellt hänseende för att vederbörande på ett effektivt sätt ska kunna förbereda och ge in ett överklagande (se, för ett liknande resonemang, dom av den 26 september 2013, Texdata Software, C-418/11, EU:C:2013:588, punkt 80 och där angiven rättspraxis).
- 58 Det ska i detta hänseende för det första påpekas att varje efterföljande ansökan om internationellt skydd föregås av en första ansökan som slutgiltigt har fått avslag. Den behöriga myndigheten har i samband med den första ansökan gjort en uttömmande prövning för att fastställa huruvida den berörda sökanden uppfyller villkoren för att beviljas internationellt skydd. Den berörda sökanden hade vidare, innan avslagsbeslutet vann laga kraft, rätt att överklaga det beslutet.
- 59 Såsom framgår av artikel 40 i direktiv 2013/32 syftar en efterföljande ansökan om internationellt skydd till att den berörda sökanden ska lägga fram nya fakta eller uppgifter i förhållande till dem som prövats i samband med föregående ansökan, vilka på ett betydande sätt ökar sannolikheten för att sökanden uppfyller villkoren för att betraktas som en person som kan beviljas internationellt skydd. Om den preliminära prövningen av en sådan ansökan visar att sådana nya fakta eller uppgifter har framkommit eller har lagts fram av sökanden, ska ansökan prövas på nytt enligt bestämmelserna i kapitel II i direktivet. Om det vid den preliminära prövningen däremot inte framkommer några sådana fakta eller uppgifter, ska ansökan avvisas i enlighet med artikel 33.2 d i direktivet.
- 60 Den domstol som har att pröva ett överklagande av ett beslut om att avvisa en efterföljande ansökan om internationellt skydd ska således begränsa sig till att kontrollera huruvida den preliminära prövningen av ansökan, i motsats till vad den behöriga myndigheten har beslutat, visar att nya fakta eller uppgifter har framkommit i den mening som avses i föregående punkt. Av detta följer att sökanden i sitt överklagande till denna domstol endast ska visa att det fanns grund för att anse att det förelåg nya fakta eller uppgifter i förhållande till dem som prövats inom ramen för dennes tidigare ansökan.

- 61 Med hänsyn till att det relevanta innehållet i ett överklagande inom ramen för ett sådant förfarande således inte bara är begränsat till de omständigheter som angetts i föregående punkt, utan även har ett nära samband med innehållet i den efterföljande ansökan som gett upphov till avslagsbeslutet, är således utformningen av ett sådant överklagande, i motsats till vad klaganden har gjort gällande i sitt skriftliga yttrande, i princip inte så komplicerad att det krävs en längre frist än tio dagar, inklusive helgdagar och arbetsfria dagar.
- 62 För det andra ska det erinras om att inom ramen för det överklagande till domstol som föreskrivs i artikel 46 i direktiv 2013/32 garanteras klagandena ett antal särskilda processuella rättigheter, bland annat, såsom framgår av artiklarna 20 och 22 i direktiv 2013/32, jämförda med skäl 23 i direktivet, möjligheten till kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde samt tillgång till en juridisk rådgivare. Dessutom säkerställer artikel 23 i direktivet att sökandens juridiska rådgivare har tillgång till den information i sökandens akt som ligger eller kommer att ligga till grund för ett beslut.
- 63 En överklagandefrist kan följaktligen anses vara tillräcklig i materiellt hänseende för att sökanden på ett effektivt sätt ska kunna förbereda och ge in ett överklagande endast om sökandens tillgång till de processuella rättigheter som nämns i föregående punkt säkerställs inom en sådan frist, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att kontrollera.
- 64 Med förbehåll för denna kontroll förefaller en frist på tio dagar, inklusive helgdagar och arbetsfria dagar, inte vara otillräcklig i materiellt hänseende för att sökanden på ett effektivt sätt ska kunna förbereda och ge in ett överklagande av ett beslut om att avvisa en efterföljande ansökan om internationellt skydd.
- 65 Detta gäller i än högre grad i förevarande fall, eftersom det i den aktuella nationella lagstiftningen, såsom framgår av punkt 14 ovan, föreskrivs dels att fristen ska förlängas med tre arbetsdagar när delgivningen sker med rekommenderad försändelse, dels att fristen, om den löper ut en lördag, söndag eller helgdag, löper ut nästföljande arbetsdag. Dessa bestämmelser har för övrigt tillämpats i förevarande fall.
- 66 Under dessa omständigheter utgör artikel 46 i direktiv 2013/32 inte hinder för en nationell lagstiftning i vilken det föreskrivs en preklusionsfrist på tio dagar, inklusive helgdagar och arbetsfria dagar, för att överklaga ett beslut om att avvisa en efterföljande ansökan om internationellt skydd förutsatt att de sökande som berörs av ett sådant beslut faktiskt får tillgång till de processuella rättigheter som tillerkänns personer som ansöker om internationellt skydd enligt unionsrätten inom en sådan frist, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att kontrollera.
- 67 Mot denna bakgrund ska frågan besvaras enligt följande: Artikel 46 i direktiv 2013/32, jämförd med artikel 47 i stadgan, ska tolkas så, att den inte utgör hinder för en medlemsstats lagstiftning, enligt vilken talfristen för att överklaga ett beslut om att avvisa en efterföljande ansökan om internationellt skydd är tio dagar, inklusive helgdagar och arbetsfria dagar, vilken börjar löpa från det att ett sådant beslut har delgetts, vilket även omfattar de fall då en sådan delgivning sker där den nationella myndighet som är behörig att pröva dessa ansökningar har sitt säte på grund av att den berörda sökanden inte har valt en delgivningsadress i den medlemsstaten, förutsatt, för det första, att de sökande informeras om att ifall någon adress för delgivning av det beslut som rör deras ansökan inte har valts så kommer de att anses ha valt delgivningsadress för detta syfte där den nationella myndigheten har sitt säte, för det andra, att villkoren för att de sökande ska få tillträde till denna myndighets säte inte medför att det blir orimligt svårt för dem att ta emot beslut som berör dem, för det tredje, att de sökande faktiskt får tillgång till de processuella rättigheter som tillerkänns personer som ansöker om internationellt skydd enligt unionsrätten inom en sådan frist och, för det fjärde, att likvärdighetsprincipen iakttas. Det ankommer på den hänskjutande domstolen att pröva huruvida den nationella lagstiftning som är i fråga i det nationella målet uppfyller dessa krav.

Rättegångskostnader

- 68 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (första avdelningen) följande:

Artikel 46 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/32/EU av den 26 juni 2013 om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd, jämförd med artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, ska tolkas så, att den inte utgör hinder för en medlemsstats lagstiftning, enligt vilken talfristen för att överklaga ett beslut om att avvisa en efterföljande ansökan om internationellt skydd är tio dagar, inklusive helgdagar och arbetsfria dagar, vilken börjar löpa från det att ett sådant beslut har delgetts, vilket även omfattar de fall då en sådan delgivning sker där den nationella myndighet som är behörig att pröva dessa ansökningar har sitt säte på grund av att den berörda sökanden inte har valt en delgivningsadress i den medlemsstaten förutsatt, för det första, att de sökande informeras om att ifall någon adress för delgivning av det beslut som rör deras ansökan inte har valts så kommer de att anses ha valt delgivningsadress för detta syfte där den nationella myndigheten har sitt säte, för det andra, att villkoren för att de sökande ska få tillträde till denna myndighets säte inte medför att det blir orimligt svårt för dem att ta emot beslut som berör dem, för det tredje, att de sökande faktiskt får tillgång till de processuella rättigheter som tillerkänns personer som ansöker om internationellt skydd enligt unionsrätten inom en sådan frist och, för det fjärde, att likvärdighetsprincipen iakttas. Det ankommer på den hänskjutande domstolen att pröva huruvida den nationella lagstiftning som är i fråga i det nationella målet uppfyller dessa krav.

Underskrifter